

11/93 Duhâ Suresi

1. Vahyin gelmesi yaklaşık birkaç gün kesilince müşriklerin alay etmeleri üzerine gelen teskin ifadeleridir (Buharî, Tefsir 93). Sakinleşen gece anlamı verenler olduğu gibi gece karanlığın çökmesi anlamı verenler de mevcuttur (Maverdî, *en-Nüket*). Sabah'ın aydınlığı ve gecenin karanlığı nasıl sürekli değilse ve sürekli yer değişiyorsa vahyin peyderpey gelmesi ve ara sıra kesintiye uğraması da normaldir.

2. Bkz. 92/Leyl 13.

3. Burada başarı, zafer ve cennet vaadedilmektedir (Maverdî, *en-Nüket*).

4. “Dalalet” kelimesi, burada yolu şaşırarak ve bulamamak anlamındadır. 20/Taha 52. ayette de bu anlamda kullanılmıştır. Cahiliye Arapları arasında şirkten uzak duran Haniflerin var olduğu bilinmektedir. Buna rağmen peygamber olacak temiz bir kişiliğin sapkın olacağını düşünmek tarihî verilerle ters düşmek anlamına gelir. Bu nedenle tefsircilerin tercihi isabetli görünmektedir (Mevdudî, *Tefhim*).

5. “Sâil” kelimesi, hem bir şey isteyen ihtiyaç sahibi, hem de öğrenmek maksadıyla soru soran kimse demektir (Zemahşerî, *Keşşaf*). Önceki ayetlerle bağlantısı göz önüne alınarak birinci anlam tercih edilmiştir. Fakat bir sonraki ayetle irtibat kurularak ikinci anlam da tercih edilebilir. Hz. Peygamberin başkalarından bir şey istemekten sakındırması ve sahabenin ihtiyacı olsa bile başkasından yardım istememesine bakılırsa bu kelimeyi dilencilik şeklinde çevirmek doğru bir tercüme olamaz (Erul, *Sahabenin Sünnet Anlayışı*, s. 161, 162).

6. Genel anlamda “nimet” kelimesinin kapsamına Allah'ın lutfettiği her şey dâhil olsa da Abdullah bin Abbas'a göre bu ayette anlatılması istenen nimet; vahiy, yani Kur'an'dır (Firuzabadî, *Tenviru'l-Mikbas min Tefsir'i-İbn Abbas; İbn Kesir, Tefsir*).